

150 224
Oratio dñi Jo. Ant. Căpani epi Aprut. in cōuentu Ratispon.
ad exhortādos p̄ncipes Germanoy ꝛ Turcos: ꝛ de laudibꝫ eo
rū Legato existeñ Rmo dño Car. Seneñ. M. cccc. lxxi.

224
279

Que res cesar per tot iam annos frequētissimis Germa-
nie conuentibus desiderabatur: vt aliquando presens
tu adesses: eam hoc tempore benignitate sumus tua et
clementia consecuci. Fecisti quod omnes te facturum: et pro
dignitate tua: ꝛ pro tuoy salute sperabamus: vt qui tuo subera-
mus imperio: a nro defensi imperatoze: atq; adiuti esse videres-
mur. Ita cū primū de cōuentu hoc: mor de tuo aduētū pronūci-
atū est: quodā tu veluti flatu spei ac leticie Germaniaz Italiā
Pannonos Illirios: xp̄ianū deniq; oibē oēm recreasti. Ad solū
q; auctem allatura sit rebus deliberādis p̄ntia tua maximā: Ne
rūetiaz q; sic oēs arbitranē te ideo cōuentum hunc decreuisse:
vt venires: Ideo venisse vt defenderes tuos: ꝛ cadenti religio-
ni labētīq; nomini atq; imperio christiano: manū dorsumq; ap-
poneres. Quam rem voluisse te cesar: ꝛ annos iam multos ma-
gnopere optasse nō ignozamus. Sed tēpora vidimus desiderio
tuo ꝛ occasionē defuisse. Nunc vero instāte mari ac terra hoste
potentissimo: ꝛ late fines nros incēdente: insurrerisse visus es
non tam expectata occasione aliqua melioze q̄ olim fuerit: sed
necessitate graui: tuozūq; misericordia cōpulsus. Nam quicūq;
xp̄iani sunt: tui sunt. Et quicquid iam deperit: tuo imperio de-
perit. Erexisti igit̄ omniū mentes: ciuitates finitimas thurcis
confirmasti ad spem aliquā resistendi: xp̄ianos ceteros exēplo
tuo ad opez in cōmune ferendā excitasti. Nec quisq; est: aut ho-
rum principū illustrissimoy qui adsunt: aut alius quispiay: ad
quē hodierni cōuentus noticia peruenerit: qui nō existimet sp̄-
dus aliquod prosperū ac felix: post tot fluctuosissimas tēpesta-
tes xp̄ianis hodie illurisse. Quibus pro rebus vndiq; tibi ha-
benē gratie: xp̄iani omnes vitā tibi diuturnitatemq; precant̄.
Et vt in hoc gloriofissimo p̄posito perseueres ꝛ perstes: orant
hoc Greci qui sunt reliqui: hoc Illirij qui quotidie verant̄: hoc

Dalmati finitimi thurcis: hoc tui qui nūc incendunt: hoc xp̄ia
ni oēs qui vires habent: caput bactenus nō habuerunt: a te po
stulant. Qui omnes hac noua p̄ntia tua ⁊ cetu illustrissimorum
principū quos tu ad hunc locū cōuocasti: subuentū iri calami/
tatibus suis sperant: ⁊ rep̄imī ac repellī ab ip̄oz ceruicibus ho
stez posse. Aut: aut vtcūq; euentuz sit: haberi per te aliquā hoc
in loco de suis miserijs rationē sese consolant: ⁊ nec oīno desti
tutos se putant q̄ vnus sit locus in orbe terraz in quo de eozū
salute cogiteēt. Paulo ponti. maximo q̄ gratā rem feceris: quā
tū addideris spei: facile licet intelligere. Qui cū perpetuo p̄ōti
ficatu cogitatōes: suas oēs ad id vnū p̄uerterit: vt cōi māu xp̄i
anoz incendio subuenireēt. Atq; ea de causa pacem Italie: socie
tatē regum: concordia principū Europe omni studio diligētia
q; quesierit. Insteterit lris: nūcijs: legatisq; cōtenderit: nō sum
ptibus grauissimis: nō laboribus suis suozūq; pepercerit. Et p̄
rimo biennio nō somnū prope dicā sibi indulserit: nō cibū: nō
quiere: illud versabat animo atq; expe tebat: vt paci Italie nup
quadā sua dicā pertinaci diligētia cōfecte: Germanie etiā con
cordia iungeret. Qd̄ hosti potētissimo altera sine altera par es
se nō poterat. vtraq; simul facillime poterat. Que res cum par
te curatū iri videat: quanta sit spe leticiaq; affectus: ipse potes
erestimare. Ita cū primū ab eo legatū ad cōuentū hunc postu
lasti: non hoīs illa tua postulatio ei visa est: sed vox dei salua
toris: ⁊ p̄clamatio quedā celestis estimata. Erexit subito vul
tū: supplicationes omniū ordinū decreuit: per urbem totā secu
tus pplm pedibus: vbi ad templū Minerne peruenit. Uidit ro
ma: viderūt omniū oculi constratū ad aram Saluatoris: ⁊ mise
ratione eoz qui perisissent: ⁊ metu eoz qui essent periculo p̄ri
mi: ⁊ vt cōsilia tua bene prospereq; succederent: diu inter p̄can
dum suspirandūq; magnā vim pfudisse lacrimaz. Et vt tua
eadem cōsilia modis omnibus iuuarent exemplo: nulla inter
posita mora misit tibi eum legatū quē vides: quem vt nihil de
eius eximijs virtutibus dica; ⁊ sciebat maiestati tue esse caris
simū: ⁊ ardore quodam gentili ac familiari per vestigia auūcu

li sui Pij secundi iturum ad hanc expeditionē non dubitabat.
 Dabes igitur Legatū 7 tuū 7 educatum in Germania tecum:
 qui cum ceteris in rebus moderatissimū se prebeat: in hac vna
 consultatione belli tam necessarij acerrimū se exhibuerit Ro-
 me in collegio patrū semper: 7 nunc pace ac venia tua dixerim
 paratus sit 7 te 7 alios omnes vigilijs: laboribus: periculis ad-
 equare: vt legatum se prestet prime sedis: 7 ex eo esse auunculo
 pontifice ostendat. Qui nō modo huic expeditioni incipiente
 apposuerit curam sed etiam in iam cepta vitam deposuerit. Jā
 tuarū partium erit eius opera sic vti: vt omnes possint intelli-
 gere Fredericū cesarem (imperatorem xpianorū) nihil quod ad
 christianorū defensionē pertineat: neq; consilio: neq; opera: ne-
 q; dictis: neq; factis pretermisisse. Et quā spem hodie xpianis
 porerit: eam quantis maximis potest viribus: impedio labori-
 bus: periculis velle exhibere. ¶ Due res in periculo agunt: re-
 ligio atq; imperiū. quarū altera precipua tua est: altera cōis ti-
 bi cum nobis omnibus. Et perire imperium sine religione vix
 potest: religio sine imperio nullo modo potest. Tum res Ce-
 sar ad hunc diem ita tulit. vt nusq; sublata sit religio xpiana:
 nisi vbi prius xpianū imperiū amiserimus. Uno philo atq; ope-
 ra tuebimur vtrūq; vna iactura vtrūq; amittem? Nec sine his
 aut tibi aut nobis retinenda vita est: sed moriendū prius om-
 nibus: quā vt aut tuo potiatur imperio thurcus: aut nos no-
 stram 7 maiorū nostrorum sanctissimā ac verissimā religionez
 exuamus. Nec ego opem a te aliquam cesar xpiane religioni de-
 polcerem: si rationibus argumentisq; premeremur. Muniri su-
 mus his diebus abunde: nec quicq; aut oculi vident tam cla-
 rum: aut audiunt aures tam certum: aut tam manibus tangi:
 tractariq; potest: quā religionis nostre sanctitas: veritas: certi-
 tudo: sed armis impetitur: armis impugnamur. Cetant thur-
 ci disceptari de superstitione Mahumetica: quia quid asserere
 possint minime habent: et ferrum querere de religione audien-
 tibus: mortemq; proponunt: armis damnatas ipsorum opini-
 ones cōmunierunt: quia neq; rationibus cōmunire: neq; ora-

culis: neq; tabulis: neq; testimonijs potuerūt. Et intelligūt tā
tas impuritates atq; flagitia: in quibus miseri veluti legis for
de quadā decepti volutant: nihil habere nō nephariū: impiū:
seceleratū: 7 quod nō modo cōfutari possit facile: sed etiam iu
re debeat reprobari secta impudica atq; imunda: 7 in qua nul
lum sit peccatū aliud q̄ nō peccare: 7 que oīa libidinis 7 flagi
cij gratia nō permittat modo sed precipit: 7 que ab adultero cō
ficta est: in stupris adulterijsq; versatur. Adulterū emim fuisse
Mahumetē: 7 Chadelingā suam propinquā cōstuprasse: ab ea
q; heredē institutū: 7 cuz infinitis prope feminis misceri solitū
idq; se facere posse gloziantē: que littere que historie nō tradūt
Hic nobis preponit cui credamus: quē veneremur: cui virgines
cōmittamus nostras: cuius aucte promiscue cum propinquis:
cum seīs: cū maribus cōspurcemur: cui nō modo si cōtradicas:
aut paulo plus aduersare. Sed etiā si queras non de se mone
at: nō te prober: sed ferro statim aduria: adeo nihil aliud vult
scire suos q̄ ultra cecos esse. Quid in nostra religione tam 7 si
errore intelligo meum: qui ausim hominē cōtaminatissimū ac
sceleratissimū cū vero deo: cū nō modo imaculato ipso: sed im
maculate etiā virginis filio cōparare: 7 quē Mahumetes ipse
e celo venisse: 7 e virgine natū esse nō negat: sed cōferamus te
nebras luci: mendaciū veritati. Sit hoc primū quo instem: ne
minē vnq; credidisse Mahumeti: nisi coactū armis. Reminez a
xp̄i fide: nisi armis coactū defecisse. Et cum ille ferro: vt boies
sibi assentirent cōpelleret: Xpo neq; per ferrū: neq; per mortes
varias quo minus assentirent: cohibere potuisse. Deīde vetat
Mahumetes disputari de suis p̄sagys: p̄hibetq; suos ab inqui
sitione dei: a studijs p̄bie 7 rerū oīm que in verī cognitiōe ver
sent. Atq; ita vanis dūtaxat fabulis 7 deliramentis obcecauit:
quos intueri lucē p̄hibuerat. Et xp̄s dū vix annū nactus duo
decimū: disputauit in tēplo cū phariseis de misterijs 7 lege. tū
7 docuit ipse discipulos in terris: 7 sp̄m sc̄m e celo misit qui do
ceret: 7 sciaz oīm splēdore illuminauit. Accedūt p̄phete: quoz
lingue non ipsoz sed dei semp est habita. Hi cū de Mahumete

ne vnū quidē fecerint verbū xp̄i cōceptū: natalē: vitā: mortē: re-
 ditū ad vitā: descēsum ad inferos: ascensum ad celos: infusioꝝ
 pacifi: et deniq; facta dictaq; ei⁹ exp̄sserunt. Tū Sibille quoq;
 cū Nabumetē ne somniauerit quidē: vētuz e celo Jesū: ortūq;
 de Agine habituz p̄cinerūt: nomēq; etiā ipsius lris exp̄sserunt
 Et Herodes vix dū natū xp̄m: natū regez intellexit. Qua de cā
 infantes iudee oēs: inter quos et filiū suū iussit occidi: vt cōstet
 Octaviū augustū dicere solitū. Nalle se herodis porcū esse q̄
 filiū. Q̄ porco quo iudei abstinent p̄ceret: filio herodes nō pe-
 percit. Et Augustū idem qđ Herodes in Siria de pueris ad bi-
 matū iugulatis: nisi obstetisset senatus: Rome quoq; facere vo-
 luisse. Qđ pdigisset in vulgū per eos ipsos dies deū natū esse
 nature. Et paulo post: regē orbis terraz a iudea aduentare: qđ
 ceci quidā Vespasiano attribuerūt: qui postea bellum in Siria
 gessit. Nec oīa sole ipso clarioza: et ne quid dubites: nō in xp̄ia/
 noꝝ notata scriptis: sed in hoīm illius t̄pis et qui xp̄iani nō fu-
 erūt libris inuenta sunt. Sed quid: Si hec nō adessent quā ob-
 secro mentē nō mouerent tot miracula sctōꝝ: eruscitatos mor-
 tuos: tranatata maria: hoīes imperitos: agrestes: piscatores:
 vno momento et puncto t̄pis oēs sc̄ias: oīm nationū linguas p-
 didicisse. Et repente: alios in Indiā: alios in Persidē: alios in
 Armeniā: alios in Italiā diuersasq; natiōes p̄fectos: vbiq; ser-
 mone cuiq; accōmodo predicādo nō vi sed rōe: nō armis sed
 miraculis: nō magis et fabulis sed misterijs et p̄ceptis: non infe-
 rendo alteri mortē sed vltro ac sponte accipiēdo: ciuitates: re-
 gna: provincias p̄uertisse. Quā inquā mentē nō movebūt tot
 hoīm milia: qui vt xp̄iani fierent: et Jesum verū deū veri dei fi-
 liū testarent: in cruciatus et mortes: principes: priuari: iunenel-
 senes: in ares: feie: nupte: virgines cōcurrerūt: coronāq; marti-
 ri) sanguine tormentisq; poposcerūt. Sed fac aliquid ad huc ef-
 se querendū iure exploratissimū: et solis lucē illustrandā: an ip̄a
 religiōis nr̄e sc̄itas honestasq; sūma: et si nulla suppeteret argu-
 mēta: nō oīb⁹ recipiēda atq; āplectāda eē viderent. Quid p̄ci-
 pit: quid suadet tibi lex xp̄i: nisi oīa plena caritatis: pudicie:

diuinitatis. Equidē scio fuisse gentiū diuersarū & plures sectas
q̄ natura insitū est oībus: vt celū aspicientes aliquē esse factor
rem & moderatorē rerū tantarū & tarū pulcherrimarū existimem?
eūq; quantū capere humana mens pōt admirerur: colam?: ve
nererur: & qui quātusq; sit intelligere & placere cupiam?. Qua
in re necesse fuit decipi multos: dū plus mente assequi q̄ ocu
lis cernerēt se posse putauerūt. Sed nulla vnq; facies religiōis
turpior & sceleratior q̄ mahumetis. Nulla honestior & sanctior
q̄ xp̄i. Coluerūt Monadū quidā nō procul a Tanai flumīe ar
borū truncos: & vt queq; esset vetustissima: ita plurimū hīe diuī
nitatis arbitrabant: qđ dei esset quē longissime viuere. Colue
runt Egypti bouē felē Cocodrillū: quos qui paulo violentius
attigisset capitis supplicio dānabat: qđ quedā ab ijs beneficia
psequerent. Coluerūt Thebani aquilā: q̄ altissime volās quā
dam hīe cū deo vicinitatē: atq; ideo venerandā esse a mortali
bus opinabant. Coluerūt Scithe ouem: q̄ animantiū oīm esse
hōmīni cōmodissima ac mīme noria putaret. Coluerūt Sardi
q̄ fuerūt in Asia etiā Simias: q̄ magnā hīe cū hoīe similitudinē &
lineamētis corporis & industria ingenij viderent. Coluerūt Si
minthei in Pbrigia mures: q̄ domi e terra nati comites nocti
um ac diez nr̄i in delicijs nostris alerent: & per domos ac tem
pla veluti et hoīm & deoz ministri versarent. Coluerūt Perse
aquā atq; ignem: q̄ his duab; rebus oīa viuerent: crescerent:
augerent: ita si quis aut minisset iū flumen aut in ignē cōspu
isset capitale habebat. Coluerūt prisca Romani singulos animi
affectus: quoz (vt taceā ceteros) Scipio ille p̄clarissim; ingres
sus Africā pauori atq; audacie sacrificauit. Que quidē stulti
tie & vanitatis plena sunt oīa. Vt q̄ Mahumetes p̄fincit sunt
multo vaniora multoq; absurdiora. Nā & inter scorta & flagitia
beatū se iubet existimari: & per supra celū p̄mittit: & asinū sibi
datū ait prec̄ p̄torē & ducē: qui eū celeritate incredibili deuehe
ret in celū. Recte tibi Mahumetes dur̄ datus est vsinus: que ni
hil aliud q̄ que asino cōueniāt p̄cipisti: veluti deo illi elep̄oti
aco: cui veteres asinū cōsecrauerūt. Nec est aliud Mahumetes

953
¶ Priapus: cui veterē stulticia sacer est asinus. nec aliud Ma-
bumetis sacra q̄ lustra q̄ flozalia q̄ Priapalia. Sed fuerit hec
vanitas. feramus equo aīo stulticiā eius qui hec p̄cipit: 7 soz-
tez eoz qui cōpulā sunt armis vt crederēt miseremur. Quid q̄
impietate 7 seuitia Nabumetes oīm exēpla superauit. Macta-
bant Rhodij hoiez: cū essent deoz aut demonū potius mentez
placaturī: Salaminī hoiez ad Diomedis sacra viuū concrema-
bant. Cobi Dionisio Lacedemonij Marti hoiez 7 ipsi viuū lace-
rabāt. Phenices amicissimos aduersa tēpestate aut pestilentia
interficiebant. Laodicenses virginē Palladi. Curetes puez ne-
ptuno iugulabāt. Greci maris tēpestatē sedaturi: regiā prolem
imolabant: vt effigemā Agamenonis filiā apud Aulidē imola-
uerūt. Abderite eū qui esset oīm pessimus iudicat? quot annis
ad templa lapidabāt. Pellei in Tracia. Aricini in latio Diane
peregrinos mactabāt. Oīa hec plena impietatis. Et pdigia po-
tius imania atq̄ effezata q̄ sacra sunt existimāda. Sed tñ in sa-
cris hec faciebāt: errabāt exemplo maior: religionis specie de-
cipiebant. At nabumetes hostis humanitatē inimic? sangui-
nis oīm machinator: scelez nō sacroz excogitator hoiez ita iur-
bet occidi: vt nec frater parcat fratri imperij causa: 7 vitā ei cri-
pi iubeat: quē natura tibi similit̄ imo alterū te: sanguinē patris
tui: matris tue imaginē pcreauit. Et quicūq̄ bello hoīem occi-
derit ei celū Nabumetes atq̄ eternitatē polliceat. Gloriosissi-
me Jesu q̄ mitis est lex tua q̄ benigna q̄ sancta. Ad solū occi-
dendos fratres vetas: sed inimicos etiā precipis diligendos.
Nec sanguinē postulas hoīs qui hoīs saluandī gratia totus es
effusus in sanguinē. Nec ē aliud religio xp̄iana q̄ pietas q̄ ve-
ritas: multis seculis prius prenūciata q̄ facta. prius mōstrata
q̄ visa. Nam venturū xp̄m Sibille pphete oracula predicerunt.
venientē celi stellis. stelle magis. magi Herodi. miracula homi-
nibus. angeli pastoribus monstrauerūt. Postq̄ venisset. ceci vi-
suz. muti eloquiū. surdi auditū. mortui vitā recuperauerūt. In-
fidem xp̄i. in ritus 7 ceremonias xp̄ianas. regna. nationes. pro-
uincie cōcesserunt. Ceciderunt templa veterū deoz. aut demo-

nū potius simulachra conuerūt. siluerūt responsa aruspiciū. pbi
tonū p̄sagia euanuerūt. Quippe Adriani cesaris tpe qui p̄mus
vetuit affligi xp̄ianos. siluisse orbis terray celebrata oracula ⁊
vates. qui presidebāt ea de causa. oēs capitis supplicio affecti
referunt. qm̄ adueniēte deo cessare demonia oportebat. ⁊ fuge
re tenebras mendacior. vbi dux esset erortus clarissime verita
tis. Tū demū Constantinus ⁊ ante eū Philippus cesay primi
xpo initiati nomē xp̄ianū salutis clipeū receperūt. Galloꝝ regū
primus Clodoueus vltiorū Britannoꝝ Cartonibert⁹. Romanā
doꝝ Robertus. Pannonioꝝ Stephanus. Vligothoꝝ in Hispania
Richardus. Longobardoꝝ Agiulphus. Oēs hi reges cum
fuerūt regna quoq; secū et prouincias cōtraxerūt. seq; oēs sub
xpi tutela receperūt. Tū precipue maiores v̄ri qui multos in fi
de xpi antecesserūt. templa hec magnifica ⁊ veluti regna q̄dam
sic edificarūt. edificata locupletarūt. vt quāto ip̄i ceteros obse
uātia religionis anteirent. tanto cultu quoq; temploꝝ ⁊ orna
tu atq; opibus superarint. Et quo maior esset futura de hīs su
is posteris cura magna ex parte nō nisi principū liberos p̄esse
voluerint. vt esset religio cū imperio imperiū cū religione con
iunctum. Et cum res exigeret alterum alteri ferret auxilium.
Nec nullū est paulo celebrius templū in Germania in quo nō
aut maiores v̄ri presuerūt. aut nunc fratres ⁊ ppinqui presint
aut paulo post (si per hostē liceat) posterū v̄ri sint p̄futuri. Quo
circa par est. vt a quib⁹ imperiū accepistis ⁊ vitā. ab ijs heredi
taria quadā cōditione ⁊ religionis curā accipiatis. Pro q̄ Dē
rici Ottones Frederici aliq; maiores v̄ri tot bella in Europa
atq; in Asia susceperūt. Et q̄ verissimā ⁊ sanctissimā esse vide
tis. ⁊ p̄res vestri reliquerūt vobis. sanguiniq; v̄ro cōmēdatis
esse voluerūt. Eam nunc labantē ⁊ iam nisi statim accurrat col
lapsam tueamini. Neq; templa maiores v̄ri ad cultus dei. ad or
namentū Germanie. ad presidiiū posteritatis erexerunt. ea aut
spoliata ac deiecta diruant ab impio hoste. Aut qd̄ magis ne
fandū esset in spurciciē mahumetis ⁊ libidinis prophanent.

¶ Altera est iactura imperij rex oim̄ q̄ in terris sunt maxime ⁊

que nō modo ad dignitatē pertinet vite: sed etiā ad vitā ipam
 vt raro imperiū sine vita deponit: nisi q̄ deponi vita sepe cum
 gloria pōt: vt qui pro deo: pro dignitate: pro patria deposuerūt
 imperiū nunq̄ sine dedecore atq; infamia pōt. Etenī tradituz
 est Germanos p̄cipuos mortaliū oīm trahi cupiditate laudis
 ⁊ glorie: Pro qua maiores v̄ri obijcere vitā periculis: et relicta
 patria querere externa regna: imperiaq; remotissima nō dubi-
 tauerūt. Fecerūt id qđ nobilitas tanta postulabat: q̄ enī nobili-
 tas aut q̄ poti⁹ vita sine gl̄ia est. a gloria enī orta ē atq; aucta
 nobilitas: nulla re alia pōt p̄tineri ⁊ cōseruari q̄ gloria. Sed q̄
 gloria inter mortales maior q̄ imperij ⁊ fame: pro quib⁹ rebus
 nobilissimi quicq; oēs subire labores ⁊ pericula ⁊ mortes nō re-
 cusauerūt. Breuissimū est spaciū qđ possumus viuere: longissi-
 mū qđ noīari. Et tm̄ quis assequi videt̄ etatis: quantū est eius
 apđ posteros fama duratura. Nec quis q̄ diu vixit nisi q̄ cū dis-
 cessit e vita: diu inter eos qui in vita remanēt noīet̄. Ergo ma-
 iores v̄ri qui ob partū virtute sua splendorē ad huc sunt in luce
 ⁊ noīant̄: cū intelligerēt patriā sibi amplissimā ac potētissimā
 esse: ⁊ oīa magnitudine situs ac nature illustrarentur: veluti se-
 dē quandā natā ad imperiū maximis semper ac pulcherrimis
 expeditōibus exposuerūt. Nam de latitudine Germanie nil at-
 tinet dicere: cū nōnulli veterū scriptoz dubitauerūt: an sinē ali-
 quē septētrionē versus Germania habuerit. Adeo lata atq; im-
 mensa: vt aut nō inuētus fuerit illi⁹ exitus: aut pro magnitudi-
 ne inueniri posse hoīes desperauerint. Sic illi domi cōcordes:
 foris strēnuī ⁊ acquisiere imperiū: ⁊ tantā illustriū viroz mul-
 tudinē pepererūt: ut p̄ reliquū orbē veluti colonijs nobilitatis
 vsq; quaq; deductis familias nobilissimas et regias ppagaue-
 rint. Nec vlla sit familia in Gallijs: ne regia quidē: nulla ī His-
 pania aut in Italia paulo illustrior. Que si antiquitatē repetat
 suā: non statim e Germania esse se p̄dicet: ⁊ veluti e seminario
 quodā vere nobilitatis est vobis venisse gloriēt̄. Nā quis ob-
 secro familiā Galloz regū tā celebrē tam laudatā p̄tulit: Ger-
 mania p̄ipino germano auctore. Quis hispanie domū tam in-

signē que nunc regnū obtinet: et prope ad Libiā vsq; protēdit.
Germania Ricardo vsigotho germano auctore. Quis tot no-
bilissimas familias per vniuersas Italiā tanq; excusso gremio
nobilitatis fudit: sparfit: seminauit Germania Henrico germa-
no auctore: qui Ordolphos Uaranos Malatestas Mafredos
Galassos feretranos Vicecomites Gonzagas: aliosq; innume-
rables et instituit nobiles et locupletauit: vt vere dici possit fon-
tem nobilitatis viuū et perennē fuisse Germaniā: aut mare po-
tius qd oēs puincias Europe suo splendore veluti estu quodā
nobilitatis inundauit: dum in Galliā: in Hispaniā: in Italiā:
nationesq; alias ppagauit imperiū. Et cum due fuerint puin-
cie victrices orbis terrar: qua virtute partū tenuere imperium
Italia atq; Germania. Germania sic illā adequauit: vt aliquā-
do qd vno dicā verbo subiugarit Italiā. Itaq; maiorū vestrorū
virtute: gloria: rebus gestis: nō modo precipuā adepti nobilita-
tē: sed imperiū etiā latissimuz assecuti: sexcētis. xl. annis potiti
rerū Germani estis. Imperiū nescio quo malo fato nostro trās-
latū ad Grecos: ereptūq; Italie in Germaniā deuocastis: et cū
Italia sola post sublatā rēpubli. vir. ccc. lxx. annis integrū obti-
nuisset. Id vos duplo fere diuturnū retinet. Cūq; Italia Tra-
ianū Adrianū Theodosiū Hispanos Aurelianū danū philipi-
pū arabē Severū afrū Maximianū tracē Diocletianū dalmatē
Iouinianū Valentinianū Probū Deciū Pānonios pertulerit.
Vos magnitudine animi iuncti atq; excelsi: neminē externum:
neminē nō Germanū ptulistis. pmāsitq; vobis integrū ad hūc
diē: nullis externis ereptū armis et ita permansit: vt nullos hic
aspiciā pncipes: quoz in familia nō aliqñ et cesares et imperium
nō habuerim. Persusaq; fuit maiestas hec vā imperij per illu-
strissimā quāq; germanici sanguis stirpē: nō vni alicui attri-
byta vt cōe sit oibus qd oim maiores habuerunt: et vos oēs hūc
aut potuistis aut poteritis. Quare nō est vt quisq; vīm nō pu-
tet ad se pertinere hanc defensionē dignitatis: et alter alterum
intueamini: ac veluti nihil ad vos attinētes. Frederici aquilas
negligatis: vñe sunt oim quas et maiores vñ ptulerūt. et posteri

aliquā preferēt. et vos Frederico ut p̄ferat cōtulistis. Ut enim si
 gna militaria quāq̄ ab vno aut paucissimis ferunt. tñ pro cōi
 salute atq̄ gl̄ia ab vniuerso defendūt exercitu. Sic et maiestas
 hec v̄sa imperij quā vnus obtinet delatā a vobis cōmuni oīm
 presidio et viribus est p̄tegenda. Nec ea delecta atq̄ attrita ex
 tincta turpiter germanica gl̄oria. et demortuo in vobis splēdo
 re maiorū et fortunis et impio et vita spoliemini. Quod si tñ est stu
 dium in inquirendo imperio ut inter arma furorēq̄ bellicuz in
 ter media tela mortēq̄ decurratur. Quanto maior debet esse
 diligentia in retinendo. q̄ turpe erit vobis admittere thurcū
 ad Germanicū imperium. qui ne christianos quidem externos
 ad societatez Germanici imperij recepistis. Agite cogitare hec
 Germani p̄cipes. sequimini vestigia maiorū vestroz. qui sem
 per aliena querere imperia nunq̄ sua amittere consueuerunt.
 Veniat vobis in mentē quotiens externi reges et peregrina ar
 ma Germaniā inuasere. q̄ fortiter eos depulerūt maiores ve
 stri. quibus animis. qua concordia atq̄ consensu finem liber
 tatēq̄ defenderunt. Et quod illi factitarūt. ne quis vnq̄ felicī
 ter se armis Germaniā aggressum gloriaret. Vos quoq̄ quoz
 si adsit cōcordia. nibilo minores sunt hodie vires. idē faciatis.
 An nō audistis vnq̄. nō legistis et perterritū diui Julij exerci
 tū Germanoz aspectu. et Galliam ab eo non tam Romanis ar
 mis. quā equitatu Germanico superatam. An et Octauij au
 gusti fortissimas quondam legiones contra vos missas apud
 Caristos a maioribus vestris cōcorditer arma cupientibus ad
 internicionem esse delatas. et que reliquū orbem ad ortum vsq̄
 solis perdomuerant. vni concordia Germanoz exercitui pa
 res esse non potuisse. An et Tyberij qui successit Augusto ag
 gressum armis Vindelicos insurgētibz vestris. concordia au
 rilio breui discedere e Germania esse coactum. An et Vespasia
 nū summū postea imperatorē a Claudio cesare cōtra progeni
 tores v̄ros missum duabz et xxx. cōmissis pugnis qui postea to
 tum subegit orbem. vincere Germaniā nequiuisse. An Antoni
 um Aurelijū et Alexandrū cesares et postulasse a vobis auxiliū

aduersus captas: et coactos esse praesidia copiasque omnes ex Hiberniis
oppidisque concordis Germaniae deducere: et nationem Germanicam
equis conditionibus in amicitiam societatemque recipere: an et impera-
tores alios expeditionem Germanicam veluti insuperabilem humanis
viribus reformidasse. Nam Traiano qui ad Coloniam Agrippinam
suscepit imperium: non vi aut armis coacti: sed mansuetudine et
liberalitate atque iusticia inaudita et incredibili paruitis. Sed ce-
sares duxerat commemorari. Quid reges gentium externarum: An et
illud quoque non legistis: non audistis: magnam Alexandrum cum do-
muisset Illirios Triballos Boeciam Traciam Spartanos Thessalos
Achaiam Peloponnesum omnem: cum Ioniam Iudiam Lyciam Ciliciam
Capadociam Cariam Passagoniam: cum maiorem minoremque Armeniam
Siriā Egyptos Parthigeneses: cum Persas Tauros Hircanos
Medos Sagas Indos: cum tot populos: regna imperia subegisset:
et resistere homines: exercitus: arma: orbis denique terrarum quantum est
vbique non posset. Deterritum aspectu ac fama Germaniae ad Danu-
bium ripam substituisse. Ita qui omnia orientem versus cursu et felicitate
victoriarum: veluti tempestas quaedam belli decolauerat. Una Ger-
mania: Germania inquam terrarum vna eius quoque vim repressit:
compescuit impetum: audaciam retardauit. Sic Darius hidaspis fi-
lius: sic Cyribus potentissimi Asiae reges quibus formidandi Germani
essent facile ostenderunt: qui traiecto Danubio: eos non ausi sunt
attingere: Scythas bello superarunt. At multo audacior: Lismachus
et ipse rex maximus: cum ingenti coacto exercitu Danubium tra-
iecisset: a Romechete rege non modo victus sed etiam captus est.
Infinitum esset nec suppeteret dies: si victorias Germanorum: si
clades eorum velle commemorare: qui aliquando armis Germaniam peti-
erunt: ut natum sit inter finitimos proverbium male: Qui velit pug-
nare cum Germanis pugnet. Et bello pontico cum derites seta Aeo-
protopolomum Carium ad singularem pugnam puocasset: quod insimulasse
eum de fuga diceret: diffidens cause Aeo-protopolomus Verite inquit:
Si perire tibi ferro est: aequo seta es: prope Germaniam habes: adeo
pereundum omnibus existimabant quicumque ausi essent cum Germania
qui omnium inuictissimi haberent prelio velle contendere: ut non te

mere imperatores Romani veteres illud certatim oēs enicissī
 meq; cōtenderint. vt quēadmodū Scipio a deuictā Africa Af-
 fricanus est dictus: et alter ab Asia Asiaticus: ita ipsi ppter splē-
 dorē prouincie Germanici cognominarent. Constatq; et Tybe-
 rium cesarē natum sibi filiū: ea ipsa de causa quā dixi: hoc ē cur-
 piditate eximie glorie appellasse Germanicū. et Domicianuz ac
 Neruā cesares titulis ceteris quos Senatus detulerat repudi-
 atis: solum Germanicū recepisse. In quo vno plus ornamenti
 esse q̄ in ceteris vniuersis positū arbitrant. Et cum ceteraz
 nationū hoīes aut pro pedagogis: aut coquis: aut histrionib;
 haberēt: solos Germanos post primū cesarē diurnis nocturnis
 q; excubijs corporū custodes esse voluerūt: q; eos natura ad ro-
 bur: ad arma: ad fidem genuisset. Sed quid viros tātope mira-
 mur: pdituz est memorie seias quoq; germanas sumptū aliqñ
 pro patria armis: ex integro viroz pugnas instaurasse. Et nullaz
 aliā dotē afferre p̄uisse in maritorū domos q̄ frenatū equū et
 scutū et frameā: q̄ gen⁹ teli apud vos p̄mū inuentū est. vt etiā
 maiores n̄ioresq; bōbarde: que nō mō rumpi vrbū muros: sed
 cetū etiā quati posse docuerūt: vt nō solū bellatores semp fuisse
 acerrimū: s; instrumētōz quoq; bellicoz inuētōres subtilissimū
 videamini. Veniebāt ergo seie ad arma parate viros adiutū
 et ad eadē studia bellica plem auspicabant: vt q; alij iā grādes
 pdiscūt. Maiores v̄i a primis in cunabulis: atq; a natura ipsa
 prius initiati atq; addicti armis q̄ geniti: ne dū nati esse vide-
 rent. Tuz neq; tēpla ingredi: neq; forū adire: neq; de publicis
 aut p̄uatis reb; quicq; agere v̄i maiores nisi armati cōsueue-
 rūt: armati rē diuinā: armati p̄phanā: armati vrbā: armati
 domesticā faciebāt: veterū numinū Martē precipuū q; bellis p̄-
 esset coluere. Et inter peritos astroz cōstat vim atq; influxum
 Martis: hoc ē appetitū quendā armoz: ardorēq; bellādī inesse
 Germanis. Armaturas atq; equos ita expolīstis semp: vt cete-
 ris in reb; a multis eq̄ti diligētia hoc vno studio et cura oēs an-
 teisse referamini. Et diu apud priscos vios mos tenuit: vt non
 alia noīa filijs imponerent q̄ equoz: vt quoties aut aspicerēt

filios aut ad se vocarēt simul equoz quoq; 7 memoria 7 cura ve
niret in mētē. Nec solū his artib; ad arma atq; imperiū (quod ar
mis parit) Instruebant. sed natura quā ipsa ad rē militārē dis
ciplināq; bellicā gignebant. Que 7 corpora vobis erimia atq; ex
stātia. 7 vultus quāto pace letos tm̄ bello terribiles. 7 oculos in
pugna minatiores atq; incēsos. 7 vocē ad pterrefaciendū pleni
orē. 7 aīos ad rē paratos 7 laudis 7 glorie 7 imperij cupidos de
dit. Nec minus habitu corporis q̄ ipso corpe videmini rē milita
rē p̄fiteri. Nā 7 coma p̄uecta Lacedemonioz more. qui oīum
fuere bellicosissimi. 7 ad pulchritudinē domi 7 terrore belli. Ali
ter vobis. 7 vestes nō p̄misse 7 cōplicate vt Italis. nō gibbose
7 plate vt Gallis. nō s̄iice 7 cadētes vt Grecis. nō lace 7 reiecte
vt Armenis 7 Persis: nō nodose 7 obligate vt Indis adaptant̄
sed quales armature cōueniāt: breues: expeditē: cōpacte mēbrē
Nec mō artus singulos: sed ipsos p̄pe dicā neruos ac venas ex
primentes: que oīa sunt bellica militaria castrensia. Ita cū celo
cū natura: cū arte: cū institutis veterē: cū studio ipsi suo: cum in
genio quodā cōsensu ac cōcordia maiores v̄ri rem gesserint: et
defenderūt antea ab externis armis germaniā: 7 postea culmē
hoc imperij in maximū ac dignissimū pepererūt. Et splēdor il
le Italicū imperij in Italia extinctus: in Germania ad huc elu
cet. Elucebitq; semp: q̄diu maiorū secuti vestigia: quod illi vir
tute: armis: cōcordia pepererūt: id vos virtute: armis: concor
dia defenderis. Nam quid Germania faciet tota: cū erigua ali
quādo Germanoz portio: 7 incognite insule collecta ad Scan
diā manu breui oēm Europam 7 Africē atq; Asiē partes subiū
gauerint. An vos vniuersi nunc nō modo poteritis quod olim
Gothi erigua pars vestrū potuere. Aut erit minus in vniuerso
corpore q̄ vno in digito viriū. Et illi tam pauci eripere volue
runt aliena imperia. Vos tam multi vestrū defendere nō vale
bitis. Et plus olim feminis vestris animi fuerit q̄ nunc vobis
sit viris ad cōem libertatē defendendā. Et dubitabitis ipsi pu
gnare cum Thurco: quoz maiores scimus aliquādo contra ce
li tempestates atq; inundationes sumpsisse arma. Et illi in ce

lum ausi sint suscipere bellum: quod paulo plus aquarū infun-
dere vos in thurcum qui humanū sanguinē effundit: insurge-
re atq; armari nō audebitis. Inuicti inquam; inuicti Germani
estis. Si cōuenire in vnū est animo: vt semper fere vestri maio-
res cōuenerunt. Si deponetis intestinas similitates: quas ne-
mo sapiens in cōmuni periculo non deponendas existimauit.
Jam vicimus concordibus vobis ⁊ arma cum consensu capien-
tibus: non homines: non exercitus: non regum: non thurcoruz
potentia est extimescenda. Discordibus nulla spes est: quia nul-
le sunt corporuz vires: vbi corpora corpora esse deserint. Et dire-
pta atq; auulsa membra nō modo robur amifere omne: sed spe-
ciem quoq; ipsam membroz: pulchritudinemq; perdididerunt.
Cū puer Cirrbi regis in Eufrate fluuio latissimo esset submer-
sus. Iratus rex deriuari flumen in tricentas circiter fossas: et
traici a pueris vsq; quo iussit. Ita qui collectus atq; integer la-
titudine ingenti formidabatur: in tot diuisas partes passim a
pueris etiam cōtemnebat. Nec vllum est robur tam firmū atq;
solidum quod diuisim nō debilitet: non cadat: non dissipetur.
Ignis in stipites segregatus extinguit. Domus in lapides di-
uisa corruet. Flauis in tabulis discissa demergit. Deniq; nihil
est quod non concordia constet: discordia cadat. Dicam fiden-
ter ⁊ dicam vera: in vna liquidem concordia Germanie sita est
xpianozū omniū salus. Concordiā vestram hoc tempore si quis
tollet: imperium Germanie tollet: religionem xpianā tollet: li-
bertatem cōmunē tollet: statum ⁊ vitam: ⁊ filiozū vestrozū san-
guinē omniū tollet. At q̄ equū est puenire inter se Germanos
qui sic nominamini: non quia Gallis simillimi: vt quidam pu-
tauerunt. Quippe aliud robur: alia lingua: alia militia in vo-
bis est. Sed qm̄ permixti alijs cōiuncti vobis: ̄mertia externa
⁊ peregrina cōiugia aspernat: semper indigete Germanie hoc
in celo nati: non aliūde deducti: mores quos vestri maiores ab
inicio habuere: ad vltimū retinetis. Quā ob rem cōuictus qui
dam socialis atq; hospitalis ⁊ Germanus qui adhuc perdurat
in vobis: cōicatio mense dextre: per singulos dies: occursumq;

porrectio: cōcentus ppli toti⁹ in tēplis: vestitū per familias fili-
tudo: cōe omnibus nobilibus militandi studiū. filioꝝ per alie-
nas domos educatio. Nec paritas ppria vestra: nulli alteri na-
tioni cōmunis. Nec fraternitas: hec germanitas fecit: vt id qđ
esse cōsueuistis Germani diceremini. Quā igit̃ dignuz est cō-
uenire tam simillimos: tam sociales: ⁊ cōuenire in re adeo pul-
chra: glorioſa: necessaria. Vbi glorioſius atq; vtili⁹ capere vni-
uerſi poteritis: q̃ vbi est pro hominibus: pro deo: pro corpore:
pro anima: pro bonis: pro vita dimicandum. Aut si pereunduz
est nobis: qui nunq̃ concordibus vobis sumus perituri. Vbi li-
cebit glorioſius atq; honestius: quā pro tot ac tantis rebus in-
acie perire. Quisquis hostē metuit: irritat ⁊ ad predā inuitat
qui fugit. Nec quisq̃ tam tutus a bello est: q̃ qui est animo pre-
senti paratus ad bellum. Seseosis rex Egyptioꝝ: cuius mari-
me res bello geste memorant̃. cum reges ac duces multos dila-
tando imperio cepisset: quotquot prelio essent capti: statuaz ijs
erigi virilem ⁊ robustā ac splendidā. Qui vero metu aut igna-
uia se dedidissent: ijs muliebrē effeminatāq; iubebat. Quis
quis enim belli est futurus eventus: Pulcherrimū erit nobis:
aut instantes vincere: Aut si vincamur: vinci repugnātes. Bel-
li eritus fortune dādus persepe ē: illa ipsa q̃ bello adhibet̃ di-
micatio: semper est virtuti attribuenda. Et muliebris est et in-
dignus vita quisquis: cum opus sit: sua nō ausit contendere et
dimicare pro vita. Qu si p glia certari oportet paratissima ē ma-
teria certare pro imperio cū violentis: pro religione cum perfī-
dis: ⁊ nusq̃ maiora sunt proposita premia: q̃ vbi ⁊ vobis ac po-
steris vestris stabilietur imperium. Et non soluz homines: sed
deum quoq; gratie debitoꝝ facietis. Et pro breui eriguoq;
labore: triumphī illi maximī felicitatis eterne: infinitiq; pro-
mittuntur. Et omnis etas: omnis ora: omnis natio loquetur:
dicet: predicabit. Tum pulcherrimum est nobis ea facere: que
nunc fecisse est om̃ibus glorioſum: ⁊ quibus ceteri ad idē faciē-
dū excitent̃. Sin p necessitate pugnādū est: vtinā tāto nō esset
Nec est hui⁹ t̃pis calamitates ñoꝝ cōmemorare: que neq; a me

referri: neq; a vobis audiri possent sine lacrimis: et tot iam an-
 nos nihil aliud audimus q̄ clades atq; excidia alia super alia
 xpianoz: quibus qui non tangat misericordia: euz oem eruisse
 humanitate: et thurcu videri inter xpianos habendu esse no ce-
 seamus: du extrema negligimus: ventu ad infima est. Undiq;
 sumus imuniti dum no resistim?: tot populi: tot principes: tot
 reges: tot regna delata sunt. Veneti qui .cc. iam annis arx xpia-
 na et propugnaculu nostru suere: qui et si terra pares esse no po-
 terat q; multitudinē vincebant. Mare tñ vacuu predonib; in
 orientē vsq; et liberu a classibus turcaru prestiterut: Turcumq;
 ipsum diu intra pontu ac tracia cotinuerut: nunc premunt at-
 q; oppugnant. Amissa Euboea patefactus hosti aditus et mari
 est. que insula olim ppter comoditatem receptaculu classis p-
 fice dicebat. libere iam thurcus (vt nullu firmitus intulerit bel-
 lum) et penetrat ad vos: terra et mari intuscu atq; adriaticu. hoc
 est: in ipsa ppe Germanie Italicq; viscera penetrabit. Incendi-
 um illud qd hactenus dearsit in Grecia: cu iam aliunde no ha-
 beat materia ardendi: ex Germania atq; Italia queret: Sed q
 ret dicit: imo iam querit: iam instat: iam adurit oia. Cogita ce-
 sar: cogitate principes: et iteru ac sepe cogitate vbi hoste habeat
 mus q̄ prope et q̄ crudelē q̄ atrocē: quid parat: quid moliat q̄
 nihil dormiat: nisi cu vt incosultiores nos ipsi reddamur: dor-
 mire se simulat: quato pondere aggrediat res: quatis virib; q̄
 nihil prope tetauerit adhuc die: qd nra ignauia no peruicerit.
 Ad fronte iam habemus no modo xpianoz hoste: sed ois xpia-
 ni sanguinis exterminatoie. Reuoca in mente cesar: eu et hoc su-
 perioi anno ad te vsq; penetratu est. Quantā egerit predam:
 quot milia tuoz capta sunt: viri qui tibi parebat. pueri qui de-
 stinati erant Marimiliano tuo parere (vt mitissime dica) Ser-
 uiut thurc: si modo aut in cunis no sunt iugulati: aut no sunt
 mortui in supplicijs. aut in vinculis no detinentur. Refer in-
 qua mente ad die prime incursionis: que obscuritas: que tene-
 bre: carniole tue fuerut: qui viroz: qui muliez vlulatus: q tre-
 pidatio: que fuga: que latebre: qui deinde plantus: et eoz q ca-

pri aut occisi sunt: et eorum qui superstites miseris filijs suis euasere: omnia cedibus: omnia cruore permaduere: non etati: non serui parsum est. Contra ius gentium: contra pacta humanitatis: contra legem nature: contra sedus hominum: contra conditiones bellorum. Senes occisi sunt: pueri ac senes: inauditum mortalibus malum. Ad in seruitutem sed in flagicia: in libidine: in crudelitate abrepti sunt: quos miseros et infelices adhuc putandum est trajectos esse in itinere. Et si per catenas flectere collum liceat respicere ad patriam implorare te cesar: circumspectare vndique metro: a dextra: a sinistra. Si quid vis quod appareat auxilij miseris: si quis sit qui pro se arma susceperit: se tibi: se deo: se hominibus: se montibus? cum videt se fluminibus? cum traiciunt commendare miseris: quibus nec tu potes nec ceteri curant auxiliari. videbunt miseri: videbunt conseruos: propinquos suos superioris anni: predictam catenati catenatos: desperati desperatos intuebuntur: lacryme intercurret lacrimis: singultus singultibus commiscebuntur: et videre se ad dolorem et luctum poterunt: ad solatium tangere et affare non poterunt. Sed de illis actum est: perierunt iam nobis: De his qui supersunt: si quo pacto saluari possint: imo possimus. Cogitandum est nobis quod si longo intervallo tamen tibi infert calamitatis: quid futurum censes cum tibi accesserit. prime. Nec excursionibus minabitur a tracia: sed ab Illiris finitimis tuis tota mole belli iminebit. An remissiorum futurum esse censes sequenti anno quam superiore quam hoc fuerit. Lupus quo plus rapit hoc fit efferatior. Et qui semel cupiditate imperandi imperij fines excessit sui: nunquam alieno potest esse contentus. Crede mihi non continebitur in triballorum montibus is qui nihil aliud quam Germaniam atque Italiam cupiscit. Qui nihil adeptum se putat: nisi et hac noua sede nostri imperij: et illa veteri labefactata cesarum ac pontificum nomine maiestatemque omnem et Germania Italiaque deleuerit. Nec est ut aut fidem speres ab infidelibus: aut misericordiam a crudelissimo: quas at tibi turpissimum esset experere: et ille prestante nemini consuevit. Imperatorem Constantinopolitani et Trapezuntium regem Bosphori: et Sinopensis. Si requiras quos tamen media pace: dura te adhuc federe oppressit omnes: ne omnia quidem inuenta sunt

a deo cum crudelitate imanis est adiuncta perfidia: cum perfidia inaudita crudelitas: et cum nemini parcat atrocissimo tamen nobilissimum quemque persequitur. Nec auidius per gregarios seuit milites et imbellē multitudinē quam per illustriū principū capita illius rabies debachatur. Quorum cum ad hunc diem ceperit multos: cōseruauit nullū: hos secat medios: hos traiecat palo: hos omni noua suppliciorum acerbitate discruciat. Ita generosissima illa Germanorum nobilitas: que parere alijs gratiā et reuerentiaz soler: thurco crudelitatis prebebit incitamentū. An seruatur eum filios putatis vestros: qui olim strangulauerit fratrem suū infantem: filiū patris sui. Qui inquam olim fratrem suū infantē fratris sui filiū strangulauerit. An retentur vobiscum specie aliquā benevolentie: qui cum ipsa quoque natura humanitatē non teneat. et eo cōsilio faciat amicos: ut quos apertis viribus nequeat: occulta possit perfidia capere. horret animus: et celi auertant omens: verendū est. Sed quid verendū dici videmus et tangimus. nisi hodierno cōuentu opera tua cesar et vram principes prius quam discessum hinc fuerit de cōi ope atque auxilio statuat. Ideo vos quod Constantinopolitani: quod Trapezuntij: quod Bosphinenses: quod Sinopenses perperli sunt. Et quo nobiliores estis: eo crudeliter atque atrocius esse passuros. Nunc insurgendū est frustra paulo post resurrecturi: priusquam erumpat totus in nos illius impetus: resistendū est. Nam vbi eruperit veluti perfracto magni fluminis aggere: nulla mole: nullis obicibus poteritis cōtinere: quoniam ruine et sanguinis eluione omnia cōplent. Nec minus est periculis nostris celeritate quam viribus. Quicquid negligit: quicquid differit pro mora mors est. Veluti in egroro et valde affecto corpore: nisi accurras tempore frustra post tempus occurrit. Nunc Italia vigilatissimi pontificis opera: pacata est omnia ipse que ad hanc expeditionē pertineat: auxilia vndique conuocat. Ferdinandus rex et anno et consilio clarissimus magnis sepe cōditionibus socius postulatus a thurco: non modo legationes illius reiecit omnes sed quod sapientissimū et cōsultissimū regem decuit: eum sibi inimicū declarauit. Interea ora maritimā et portus: statione sequitur

gni cōmuniuit oēs: et classē magnā cōfecturus. Triremes ali-
as super alias edificauit: et indies nō cessat edificare. Et his die-
bus tres et xx. triremes: quatuorq; naues onerarias bello ma-
ritimo instructissimas in supplementū classis venete submisit.
Et superiore mense cū de cōuentu hoc Germanie intellexisset:
spe auxiliij v̄ri aggressus: bellū Valonā ep̄ri oppidū incendit.
Atq; ita de hoc bello sollicitus: vt qui intelligit periculū in ne-
gligētia maximū ac manifestissimū in susceptione nō belli: et se-
curitatē posteris suis et gloriā sibi amplissimā esse propositam.
Galeatus dux insubriū etate adolescens: animo et cōsilio mari-
mis: opibus vero quantis nulli regibus Europe maiores obti-
gerūt per vestigia parentū: quorū alter vir clarissimus et omnium
etatū memoria dignissimus cōuentu Mantuano scimus quan-
tum p̄ntia et cōsilio iuuerit. Altera eodē tpe audita Ragusinarū
depopulationē Czenonē Cremonēsem clarū centurionē: merce
de sua conductū: subita manu in auxiliū milit: vt Ragusini ad-
huc faterent̄ illius clarissime et sanctissime se ē beneficio rē eo-
rum perstare. Nihil videt̄ p̄termitturus quo minus se ex his ge-
nitū et xp̄ianissimū principē exhibeat. Nec expectare aliud q̄ vt
ad ventū bellū suscipiat̄. Veneti sup̄iore iactura exercitū maḡ q̄
deterriti oēs se facturos conatus et mari et terra pollicent̄. Alij
principes et ciuitates Italie: et ipse quibus poterūt auxilijs ad-
runt. An igit̄ est vobis hec tāta occasio: tanta oportunitas quā-
ta nescio an vnq̄ aderit p̄termittenda. Utendū est pace Italie
dum habet̄: quia nihil vnq̄ fuit diu cōcors qd nō ex vni⁹ volū-
tate sed multorū arbitrio pependit. Et breuissima est occasio q̄
optima. Quod si nunc in tanta hostis nr̄i insolentia: in tāta neces-
sitate nostrorū. in tanta oim̄ expectatiōe. in tanto apparatu Ita-
lie. nihil hoc in loco ad cōem salutē deliberet̄. Actū est fundit⁹
perimus. nihil amplius refugij. et ne spei quidē est si hodie nō
est. Hunc diē oēs quidē: sed ij maxime qui a thurcis p̄munt̄
aut initiū salutis. aut vite terminū expectant. In hoc cōuentu
spem posuere afflictī nr̄i vltimā. Nolite per imortalē deū corp̄i
anos nr̄os profligatos et miseros nr̄os. qui paulū hodie ere-
re

re animos recidiuo lapsu ad postrema desperationē cōpellere.
 Nolite Germaniā: nolite Italiā prodere: ne patiamini truculē
 tissimū hostē innatantē sanguine xp̄iano: n̄ro quoq; cruore ex/
 satiare. Q; si v̄ri vos nō tangat misericordia: moueant filij v̄ro
 resq; v̄re: qui cū capere ipsi arma per etatē ⁊ sexū nō possint vo/
 bis se cōmendant atq; orant vt pro se capiatis. Qui si hic ades/
 sent ⁊ pericula intelligerēt sua: attoniti atq; expauefacti confu/
 gerēt ⁊ puoluerent ad pedes v̄ros atq; ita dicerent: Accurrite
 auxiliamini genitores: subuenite nobis genitores: adest qui v̄i
 tam petit n̄ram: instat qui ⁊ sp̄z ⁊ sanguinē velit eripere: auxi/
 liamini: accurrite nobis: nō possum⁹ ipsi arma capere. mala no/
 stra nondū intelligimus: accurrite ipsi qui genuistis: qui quā/
 te imineant nobis calamitates videtis. Cui aut vbi relinq̄mur
 que erit cōditio n̄ra: que matrū: que soroz nostraz: si capiemur
 que si fugimus: vbi aut quō: aut a quo sustentabimur. Si genu/
 istis: facite qđ p̄res vestri fecerūt vobis vt viuamus tuti. Si he/
 redes v̄ri futuri sumus: ne pmittite prius eripi nobis bona ve/
 stra q̄ assequamur. prius interfici q̄ crescamos: saluos an per/
 ditos velit. Adhuc integrū est vobis: nisi nunc accurratis pau/
 lo post nō erit. Alieno nutu peribimus: excidemur: excarnifica/
 bimur. Qui si aliter nos defendere nō potestis: arripite quisq;
 gladiū stringite in n̄ra pectora. Facite qđ matres nostre bello
 Cinbrico fecerūt: que cū euadere manus hostiū nō possent: pu/
 eros infantes quos vlnis gestabant humi oēs allifere: benigni/
 us arbitrare interfici ab ipsis filios simplici genere mort⁹ q̄ ad/
 hostiū facietatē excrucuari. Q; si vita erimus spoliati: nō fodie/
 mur. nō secabimur. nō dilacerabimur. Sciet⁹ quid acciderit no/
 bis: cademus in gremijs v̄ris in sepulchris nostroz sepeliemur
 Nec filioz querela. quē obsecro v̄rū nō cōmoueret cuius nō pe/
 ctus mentēq; percuteret. Quis est qui non prius mori velit q̄
 ad eam venire necessitatē cogat. vt aut pereundū sit crudeliter
 filijs suis. aut sine lare. sine tecto. sine dignitate nudis atq; ege/
 nis misere mēdicandū. Proinde ne expectate vt filij vestri hec
 dicant. Qui si mala sua intelligerēt iam p̄ dixissent. iam vocife/
 rant.

rarent. Quod si tam est impius: vel in media pace filios destituere
quāto magis impius in bello capitali permittere in alteri? ma-
nū potestatemq; venire. Et cui? alterius: eius qui tibi: qui nomi-
ni tuo: qui libertati: qui sanguini: qui vite: qui deo: qui religio-
ni: qui pietati: qui humanitati sit inimicissimus. Qui ideo im-
perium affectat tuū: vt tibi eripiat vitam. Qui nō preesse cupit li-
beris tuis sed occidere. Qui nō ideo regna querit vt possideat
sed vt perdat: deleat extinguit. Qui in maxima et postrema cle-
mentia genus numerū mortis: nō mortē emittat. Qui nō cō-
tentus genere mortis simplici et vsitato: palū: sectionē: et nouos
alios cruciat? efferatissime impietat: ad oēm tollendā pietatē
excogitauit. Qui inimic? legib?: federa violare: inimicus deo:
tēpla incēdere: inimicus religioni: sacerdotes inter tēpla cōcre-
mare: inimicus cōsuetudini: pueros et seias rapere: inimic? na-
ture: infantes strāgulare: inimicus nobilitati: principes inter-
ficere: trucidare: lacerare nō dubitat. Qui deniq; in deū: in ho-
mines turcus est. Ite: insurgite: defendite liberos vios a tāta et
tam truculēta atq; imani feritate. nisi a vobis hodie inueniāt:
nullā amplius a turco clementiā inuenturos. Hoc illi clamant
hoc religio obsecrat: cōprecat: poscunt hoc xpiani oēs: p̄fectis
manib? implozant. ¶ Tu vero dignissime legate: obliuiscere
dignitatis tue: eamus: circūeamus: apprehendam? cesaris at-
q; horū principū genua: deuoluamur ad pedes oīum: ne euellā-
mur: ne discedam? donec spem illā quā hodie p̄tulerūt xpiani
nō iam exhibeāt. Vides quātis in angustijs p̄mimur: quibus
dieb? profecti Roma sum?: populationē audiuius Ragusino-
rū. Porro altera in itinere est nunciata. Aunc in Germania. in
Germania inquā quid acciderit nosti. in Germaniā iam pene-
tratū est: terra inuadimur: mari affligimur: planis: montibus
locis omnib? oppugnamur. Conciderūt oīm animi: quia quid
sperare hacten? auxilij possent nō habuere. Aunc paululum ad
hunc cōuentū recreati: etiā te precib? prosequunt: orant. Nihil
apud cesarē et hos principes p̄termittas: instes: supplices: obte-
steris: et nec vocib?: nec lacrimis parcas. in hoc se filo vident

pendere. Si nihil hęc hodie decernat ad eorū salutē: vna ruina
 oēs lapsu vltio interierūt. Admoneas cesarē dignitatē sue: di-
 cas eā ob rem constitutos esse a deo in terris principes: vt seruet
 quib⁹ presint: defendāt: tueant. Et eum optimū esse principē
 qui idē in cōi sit. vtilissimus. Nolit neq; frustra decreuisse hęc
 cōuentū: neq; frustra venisse: nec frustra tot dies tanto studio
 oīm expectatū: neq; frustra erectos esse: et summi pontificis et xp̄i
 anoz oīm aīos: neq; frustra tot illustrissimos principes puoca-
 tos. Velit pondus imperij qđ merito suscepit: fortiter sustinere
 Cōciliet Germaniā: si que sunt remittat iniurias prius q̄ hinc
 discedat. Iusiurādū deposcat: erigatq; ab oībus ad cōē salutē
 defendendā: concordibus: deinde animis sumi arma iubeat.
 Dicas id qđ est et omnes esse fatentē eius arbitrij esse: quem da-
 re statū velit Germanicis rebus: eum principes habituros ani-
 mū ad hoc bellū quē ipse habuerit. Deniq; id accepturos xp̄ia-
 nos a Germanis auxiliij: quod ipse voluerit. Addas suam cau-
 sam agi et propter imperiū: et qđ sit periculo proximus: imo iam
 nō modo proximus sed implicitus imersusq; periculo: ne se ne-
 gligat: ne subditos: ne Maximilianū filium: ne imperiū: ne fa-
 mam: hec dicas: hec vociferare. Intelligat id quod iam intelli-
 git et curat se defensorē suoz et propugnatorē xp̄ianoz esse de-
 bere: qui idē et suoz dominus et xp̄ianoz sit imperator. Glori-
 osissime et clementissime deus: inflammabunt impune sanctua-
 aria tua: occident impune infantes in Germania viuis et sal-
 uis his principibus. Cadet sub Frederico et his principibus
 fastigiū hoc imperij: qđ septingētis iam annis a Federici et ho-
 rum principū progenitorib⁹ partū est. Imploro et appello te ce-
 sar et vos p̄ncipes oro per gloriosissimas vmbas patrū vrorum
 erigite mentē: intendite nobis dum est tēpus: facite vt Germa-
 nia Germania sit: et eos nūc habeat ppugnatores quos oī ha-
 buit. Velit qui et principes et xp̄iani nati estis: et p̄ncipes et xp̄i-
 ani iniurias et acceptas et illatas obliuiscimī. Aut si id nō pote-
 stis tātis per cōprimite dū cōsulat vobis. Cobibite iram animi

vt conseruare vitam possitis. Date has inducias deo quas vel
mediocri daretis amico. Si rogaremiui date religioni xpiane.
que fidem a vobis deposcit xpianā. Date cōi imperio vestro qđ
oībus vobis periturū est. si peribit. mansurū omnibus si perma
nebit. Date erūnis ⁊ calamitatibus oppressorū nostrorū que tot
sunt. vt iam perferri amplius ⁊ sustineri nō possunt. Date filijs
fratribus. propinquis ac subditis vris. qui omnes se vobis cō/
mendant atq; orant. vt furenti hosti ne eos iugulet resistatis.
Deniq; hoc vnū postremū ac solum cogitate. nisi nunc thurco
obstiat. quo in statu futuri sitis ipsi. ⁊ in quo filios vestros re/
licturi. **Dici.**

¶ Finis.

Yorc

129H

- ¶** Tabula huius tractatus.
- ¶** Quare sit instituta quadragesima.
- ¶** Quid sit ieiunium: ⁊ vnde dicatur.
- ¶** Quotuplex sit ieiunium.
- ¶** Qui sint gradus ieiunij.
- ¶** Qui astringantur ad ieiunium.
- ¶** An vxor prohibente viro teneatur ieiunare.
- ¶** Qualiter obseruetur ieiunium.
- ¶** Quomodo dicatur quis recte ieiunare.
- ¶** Quot requirantur in ieiunio.
- ¶** De quibus debet esse cōestio in ieiunio.
- ¶** Quando ieiunium frangatur.
- ¶** Qui dies sint ieiunandi.
- ¶** Ieiunia an possint cōmutari.
- ¶** Quis possit dispensare super ieiunijs.
- ¶** Quis sit effectus ieiunij.

Inc.
1295